

بررسی ارگانوژنز در سیب رقم گلدن دلشس (Golden Delicious)

ایوبعلی قاسمی^۱ و وازگین گریگوریان^۲

۱- مرکز تحقیقات کشاورزی اصفهان، اصفهان

۲- گروه باغبانی دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز، تبریز

فرایند تشکیل جوانه های بارده، زمان شروع گل انگیزی، تمایز و تکامل مرفولوژیکی گل آذین سیب و نحوه اندام زایی در جوانه های رقم سیب گلدن دلشس در شرایط اقلیمی ایستگاه تحقیقاتی خلعت پوشان تبریز مورد مطالعه قرار گرفت.

برای این منظور از اوایل تابستان ۱۳۷۲ تا اردیبهشت ۱۳۷۳ از جوانه های موجود بر روی سیخکها به فاصله هر ۱۰ روز یک بار نمونه برداری صورت گرفت و هر بار تعداد ۶۰-۵۰ عدد جوانه برداشت و پس از حذف فلسها و برگهای اولیه در ماده فیکساتور FAA تثبیت شدند. پس از طی مراحل آبگیری، نفوذ دادن پارافین در بافتها و قالبگیری، از جوانه ها برش میکروسکوپی تهیه شد و پس از رنگ آمیزی با میکروسکوپ مورد مطالعه قرار گرفتند.

نتایج بررسیهای انجام شده و مطالعه میکروسکوپی برشهای تهیه شده نشان داد که زمان گل انگیزی در مرستم جوانه های این رقم سیب در شرایط اقلیمی تبریز در اواخر تیر و اوایل مرداد صورت می گیرد و اولین تمایز ریخت شناسی در مرستم القا شده، در اواخر مرداد اتفاق می افتد. سپس مراحل اندام زایی در این مرستمها با گذشت زمان به طور متوالی صورت می گیرد. بدین صورت که کاسبرگهای اولیه در اوایل شهریور، گلبرگهای اولیه در اواسط شهریور و پرچمهای جنینی در اواخر شهریور در گل انتهایی گل آذین تشکیل می شوند. نمو و تکامل اندامهای تشکیل شده در جوانه ها به صورت تدریجی ادامه می یابد و با نزدیک شدن به اواخر زمستان (اسفندماه) شکل گیری مادگی آغاز و تا اواخر فروردین یک گل آذین کامل در جوانه های بارده سیب تشکیل می شود. این نظم و ترتیب و توالی اندام زایی در گلهای جانبی گل آذین نیز با چند روز تأخیر نسبت به گل انتهایی صورت می گیرد.